

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO HIGIENOS INSTITUTE

Higienos institutas (toliau – HI), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas), 7 punktu ir atsižvelgdamas į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2021 m. liepos 21 d. raštu Nr. (1.1.21.60E) 10-4189 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“, ir įgyvendindamas Šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020–2022 metų programos įgyvendinimo priemonių planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-2521, atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymą HI veiklos srityse ir parengė motyvuotą išvadą.

KPT nustatymą HI veiklos srityse atliko atsakingas asmuo už korupcijos prevenciją – HI Ekonominio planavimo skyriaus specialistė Lina Kygienė.

Atlikus HI veiklos sričių atitiktis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams įvertinimą bei atsižvelgiant į tai, kad viešieji pirkimai HI planuojami, organizuojami ir vykdomi savarankiškai, tai yra, šioje srityje HI darbuotojai, vadovaudamiesi teisės aktais, turi įgaliojimus savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su viešaisiais pirkimais, o teisės aktai nenustato prievolės derinti šiuos sprendimus su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis ir nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, lemia išvadą, kad viešųjų pirkimų sritis priskiriama prie veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos prevencijos pasireiškimo tikimybė.

Siekiant išsamiau nustatyti visus galimus rizikos veiksnius, buvo atliktas KPT nustatymas ir vertinimas viešųjų pirkimų vykdymo srityje nuo 2020 m. birželio 30 d. iki 2021 m. birželio 30 d.

Nustatant KPT buvo siekiama:

1. Nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti viešųjų pirkimų vykdymo srityje ir pateikti pasiūlymus, kurie padėtų mažinti ir valdyti nustatytą (jei būtų) korupcijos riziką;
2. Įvertinti ar teisės aktai pakankamai aiškiai ir detalai reglamentuoja veiklą analizuojamoje srityje.

Siekiant įvertinti KPT viešųjų pirkimų srityje buvo naudojami šie duomenų rinkimo ir vertinimo veiksmai bei metodai:

1. Teisės aktų ir vidaus dokumentų turinio analizė;
2. Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimyno¹, adaptavimas;
3. Vertinimo aprašymas ir motyvuotos išvados parengimas.

¹ Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijos, patvirtintos Specialiųjų tyrimų tarnybos 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 (<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.D7EDC15D339E>).

Atliekant KPT nustatymo analizę buvo išnagrinėti ir įvertinti:

1. Teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų vykdymą;
2. HI vidiniai dokumentai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų vykdymą.

Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimyno pagalba nustatyta, kad HI analizuojamu laikotarpiu nebuvo padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, įstaigos funkcijos nėra kontrolės ar priežiūros vykdymas, veikla nėra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, nepriima daugiausia sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija nenaudojama, STT korupcijos rizikos analizės šioje srityje neatliko.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo analizę, nustatyta:

1. HI numatytos viešųjų pirkimų procedūros yra tinkamai reglamentuotos;
2. HI viešųjų pirkimų vykdymo srityje nėra nustatyta korupcijos rizikos apraiškų;
3. Vertinant pagal kitus Korupcijos prevencijos įstatyme nustatytus korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijus, atitikties nenustatyta.

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS HIGIENOS INSTITUTO VEIKLOS SRITYSE VERTINIMO APRAŠYMAS

Higienos institute (toliau – HI) korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas viešųjų pirkimų vykdymo srityje atliktas analizės ir apibendrinimo metodais, analizuojant veiklos procesus, teisės aktus ir vidaus dokumentus. Buvo įvertinti šie viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai ir kiti dokumentai:

1. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-27 „Dėl Higienos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“;
2. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-32 „Dėl Higienos instituto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“;
3. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-30 „Dėl atsakingo asmens skyrimo“;
4. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-33 „Dėl asmens, atsakingo už sutarčių vykdymą, sutarčių ir pakeitimų paskelbimą pagal VPI 86 straipsnio 9 dalies nuostatas, skyrimo“;
5. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-29 „Dėl pirkimo organizatorių“;
6. HI direktoriaus 2020 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-41 „Dėl asmens, atsakingo už pirkimų stebėsenos rodiklių reikšmių vertinimą, adaptavimą, pavišimą ir rodiklių atnaujinimą, skyrimo“;
7. HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-31 „Dėl asmens, atsakingo už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą, skyrimo“;
8. HI direktoriaus 2017 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. V-28 „Dėl pirkimo organizatoriaus skyrimo mažos vertės pirkimų procedūroms Higienos instituto supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka atlikti“;
9. HI direktoriaus 2020 m. vasario 13 d. įsakymas Nr. V-9 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudarymo“;
10. HI direktoriaus 2018 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-73 „Dėl Higienos instituto centrų ir skyrių darbuotojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“;
11. HI direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V-56 „Dėl Higienos instituto padalinių ir skyrių nuostatų patvirtinimo“;
12. HI direktoriaus 2021 m. balandžio 16 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl Higienos instituto vidaus kontrolės politikos patvirtinimo“.

Analizuojamu laikotarpiu HI buvo vykdomi supaprastinti pirkimai ir centralizuoti pirkimai iš centrinės perkančiosios organizacijos. HI viešųjų pirkimų stebėseną yra viešai skelbiama HI interneto svetainėje

https://www.hi.lt/uploads/pdf/viesieji_pirkimai/Stebesena/vykdomu_pirkimu_stebesena_2021.pdf.

Atlikus veiklos teisės aktų analizę nustatyta, kad viešųjų pirkimų procedūros išsamiai reglamentuotos HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-27 patvirtintomis Higienos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėmis bei kitais teisės aktais.

Tam, kad sprendimų priėmimas ir pirkimų vykdymas nebūtų priskirti vieno ar kelių darbuotojų kompetencijai, HI viešųjų pirkimų vykdymo funkcijos ir atsakomybės yra paskirstytos skirtingiems darbuotojams. HI viešųjų pirkimų organizavimo taisyklėse yra apibrėžtos pirkimų iniciatoriaus, pirkimų organizatoriaus, už perkančiosios organizacijos administravimą Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje atsakingo asmens, už pirkimų planavimą atsakingo asmens, už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingo asmens, už pirkimų vykdymą naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos elektroniniu katalogu atsakingo asmens, viešojo

pirkimo komisijos funkcijos ir atsakomybės. Visi minėti darbuotojai yra paskirti HI direktoriaus įsakymais. HI yra sudaromos atskiros Viešojo pirkimo komisijos kiekvieno HI įgyvendinamo projekto pirkimams vykdyti. Viešojo pirkimo komisijos darbą, teises ir pareigas reglamentuoja HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-32 patvirtintas HI viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas. Siekiant užtikrinti teisėtą, nešališką ir skaidrų viešųjų pirkimų vykdymą, viešojo pirkimo komisijos nariai ir ekspertai pasirašo nešališkumo deklaracijas ir konfidencialumo pasižadėjimus. Vadovaujantis Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, visi HI viešojo pirkimo komisijos nariai, ekspertai, HI direktoriaus įsakymu paskirti asmenys atlikti supaprastintus pirkimus bei viešųjų pirkimų iniciatoriai deklaruoja privačius interesus.

Kiekvienais metais metinis pirkimų planas yra skelbiamas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Visa informacija apie planuojamus pirkimus yra skelbiama HI interneto svetainėje adresu <https://www.hi.lt/lt/planuojami-pirkimai-2.html>.

Įvykus pirkimo procedūroms, pirkimo organizatorius arba viešojo pirkimo komisijos narys – sekretorius suderina sutarties projektą su iniciatoriumi, pirkimo sutartį pasirašo HI direktorius. Pasirašytos viešųjų pirkimų sutartys viešinamos centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. Sudarius sutartis raštu sąskaitos HI teikiamos naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis. Pirkimo rezultatai registruojami Pirkimų registracijos žurnale. Planavimo ir pasirengimo pirkimams dokumentai, pirkimo dokumentai, paraiškos, pasiūlymai, viešojo pirkimo komisijos protokolai, susirašinėjimo su tiekėjais ir kiti su pirkimais susiję dokumentai saugomi ne trumpiau nei 10 metų.

HI direktoriaus 2021 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. V-14 patvirtinta Vidaus kontrolės politika padeda valdyti HI rizikos veiksnius. Rizikos veiksmų valdymas apima rizikos valdymą korupcijos srityje bei priemonių rizikai valdyti parinkimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad viešųjų pirkimų vykdymo metu HI laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų, veiklos ir procesai sureguliuoti aiškiai, priimti visi reikalingi šią sritį reglamentuojantys vidaus teisės aktai, darbuotojams nėra suteikta per daug įgaliojimų veikti savo nuožiūra. Nustatyta, kad šioje HI veiklos srityje sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka pakankamai aiškiai reglamentuota, pirkimų organizavimo ir vykdymo procesas HI yra skaidrus ir tinkamai subalansuotas. Analizuojamu laikotarpiu nebuvo nustatyta viešųjų pirkimų organizavimo tvarkos pažeidimų ar korupcinio pobūdžio veikų.

Lentelėje pateikiamas korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas viešųjų pirkimų vykdymo srityje pagal LR korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 d. nustatytus kriterijus.

Vertinama viešųjų pirkimų vykdymo sritis			
Eil. nr.	Vertinimo kriterijai	Taip / Ne	Pastabos
1.	Ar įstatymai kiti teisės norminiai aktai HI suteikia teisę priimti norminius teisės aktus? Jei taip, ar įstaiga priėmė vidaus teisės aktus, detalizuojančius norminių teisės aktų priėmimo procedūrą? Ar įstaigoje atliekamas norminių	Taip Ne Taip	HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-27 patvirtintos Higienos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklės, kurios reglamentuoja viešųjų pirkimų vykdymą. Nėra priimti teisės aktai, detalizuojantys norminių teisės aktų priėmimo procedūrą, tačiau norminiai teisės aktai HI priimami

	teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimas?		vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, šiuo atveju – Viešųjų pirkimų įstatymu.
2.	Ar HI priėmė teisės aktus, reglamentuojančius sprendimų, susijusių su įstaigos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priėmimo procedūras?	Taip	HI direktoriaus 2018 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-59 „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“; HI direktoriaus 2018 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-57 „Dėl Higienos instituto inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.
3.	Ar HI priėmė teisės aktus, užtikrinančius Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų įgyvendinimą?	Taip	HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-27 „Dėl Higienos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-32 „Dėl Higienos instituto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-30 „Dėl atsakingo asmens skyrimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-33 „Dėl asmens, atsakingo už sutarčių vykdymą, sutarčių ir pakeitimų paskelbimą pagal VPĮ 86 straipsnio 9 dalies nuostatas, skyrimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-29 „Dėl pirkimo organizatorių“; HI direktoriaus 2020 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-41 „Dėl asmens, atsakingo už pirkimų stebėsenos rodiklių reikšmių vertinimą, adaptavimą, pavišimą ir rodiklių atnaujinimą, skyrimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-31 „Dėl asmens, atsakingo už pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą, skyrimo“; HI direktoriaus 2017 m. balandžio 3 d. įsakymas Nr. V-28 „Dėl pirkimo organizatoriaus skyrimo mažos vertės pirkimų procedūroms Higienos instituto supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka atlikti“; HI direktoriaus 2020 m. vasario 13 d. įsakymas Nr. V-9 „Dėl viešojo pirkimo

			komisijos sudarymo“; HI direktoriaus 2018 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. V-73 „Dėl Higienos instituto centrų ir skyrių darbuotojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“; HI direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V-56 „Dėl Higienos instituto padalinių ir skyrių nuostatų patvirtinimo“; HI direktoriaus 2021 m. balandžio 16 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl Higienos instituto vidaus kontrolės politikos patvirtinimo“.
4.	Ar HI teisės aktuose numatyti konkretūs tokius sprendimus galintys priimti subjektai, išsamiai ir aiškiai apibrėžta šiuos sprendimus priimančių subjektų kompetencija? Jei šie teisės aktai suteikia įgaliojimus priimti sprendimus kolegialiai institucijai, ar detalai reglamentuotos kolegialios institucijos sudarymo, sudėties atnaujinimo, narių skyrimo, sprendimų priėmimo procedūros? Ar teisės aktai numato kolegialios institucijos narių individualią atsakomybę už priimtus sprendimus?	Taip Taip Taip	Kompetencija nurodyta šiuose HI direktoriaus patvirtintuose teisės aktuose: HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-27 „Dėl Higienos instituto viešųjų pirkimų organizavimo taisyklių patvirtinimo“; HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-32 „Dėl Higienos instituto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamento“. Viešojo pirkimo komisija priima sprendimus pagal HI direktoriaus 2017 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-32 patvirtintą Higienos instituto viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentą. Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.
5.	Ar HI teisės aktai reglamentuoja sprendimų priėmimo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, taip pat sprendimų, susijusių su įstaigos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, vidaus kontrolės (prevencinės, einašios, paskesniosios) procedūras?	Taip	HI direktoriaus 2021 m, balandžio 16 d. įsakymas Nr. V-14 „Dėl Higienos instituto vidaus kontrolės politikos patvirtinimo“.

Išvados:

1. HI nėra nustatyta ydingų vidinių procedūrų, vidaus teisinis reglamentavimas yra pakankamas, kad būtų išvengta korupcijos pasireiškimo tikimybės viešųjų pirkimų vykdymo srityje;
2. Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų vykdymą yra aiškūs, vidiniai HI teisės aktai ir procedūros jiems neprieštarauja.